

Podstawowe pojęcia

rolnik - osoba fizyczna, osoba prawna, grupa osób fizycznych lub prawnych, której gospodarstwo rolne jest położone na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i która prowadzi działalność rolniczą;

zarządca – podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, grupa osób fizycznych lub prawnych), który nie prowadzi działalności rolniczej i posiada 1 ha obszarów przyrodniczych, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;

grupa rolników – oznacza grupę osób (rolników), którzy prowadzą działalność rolniczą i którym został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności;

działalność rolnicza – oznacza produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych (w tym zbiory, dojenie, hodowla zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich) lub utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, poprzez obowiązkowe wykonanie co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego polegającego na usunięciu lub zniszczeniu niepożądanego rośliności, w terminie do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, a w przypadku gruntów:

- ugorowanych, o których mowa w § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie obszarów uznawanych za obszary proekologiczne oraz warunków wspólnej realizacji praktyki utrzymania tych obszarów (Dz. U. poz. 354), które zostały zadeklarowane we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich jako obszary proekologiczne – w terminie do dnia 31 października roku, w którym został złożony ten wniosek;
- na których znajdują się cenne siedliska przyrodnicze oraz siedliska lęgowe ptaków, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach:
  - o Programu „rolno-środowiskowego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 – w terminie i zakresie określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
  - o „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w terminie i zakresie określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;

działka rolna – oznacza zwarty obszar gruntu obejmujący nie więcej niż jedną grupę upraw o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha, z tym, że zwarty obszar gruntów zalesionych w ramach PROW po roku 2008 oraz zwarty obszar zagajników o krótkiej rotacji, stanowi odrębną działkę rolną.

Do obszarów zalesionych, kwalifikujących się do płatności bezpośrednich w roku 2017 należą obszary, które:

- zapewniły wnioskodawcy prawo do jednolitej płatności obszarowej w 2008 r.
- zostały zalesione w ramach działania: Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne PROW 2007-2013 - Schemat I - Zalesianie gruntów rolnych, jesienią 2008 r. lub później,
- zostały zalesione w ramach działania: Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów PROW 2014-2020,
- są objęte zobowiązaniami wskazanymi przy opisie kolumny 9 w części VII.

Na potrzeby realizacji praktyki dywersyfikacji upraw za działkę rolną uznaje się zwarty obszar gruntu zajęty przez jedną uprawę (w tym trwałe użytki zielone), dla której nie ma zastosowania minimalna powierzchnia działki rolnej (0,1 ha).

W przypadku płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (PROW 2014-2020) oraz płatności rolnośrodowiskowej (PROW 2007-2013), z wyłączeniem pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne działka rolna obejmuje pojedynczą roślinę uprawną lub mieszankę roślin. W przypadku płatności rolnośrodowiskowej (PROW 2007-2013) w ramach pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne lub działania Rolnictwo ekologiczne (PROW 2014-2020), działkę rolną stanowi kilka przylegających do siebie upraw, deklarowanych jako grupa upraw RE – w przypadku płatności ekologicznej lub grupa upraw PRS – w przypadku płatności rolnośrodowiskowej, pod warunkiem, że wszystkie uprawy na tej działce rolnej należą do tej samej grupy upraw (ten sam wariant lub pakiet, jeżeli pakiet nie obejmuje wariantu);

gospodarstwo rolne – wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;

posiadacz gospodarstwa rolnego – właściciel, dzierżawca, użytkownik lub osoba mająca inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą. Płatności przysługują faktycznemu użytkownikowi, który rzeczywiście wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa. Mogą nimi być działania organizacyjne, kierownicze, jak i osobiste zaangażowanie w bezpośrednim wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie. Prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać tylko na „własnoręcznym” prowadzeniu prac polowych, ale obejmuje również: swobodne decydowanie o tym, jakie rośliny uprawiać, jakich należy dokonywać zabiegów agrotechnicznych, zbieranie samodzielnie, bądź przy udziale innych osób, plonów, itp. Prowadzenie działalności rolniczej rozumiane jest jako dokonywanie nakładów i czerpanie ewentualnych korzyści;

użytki rolne – oznaczają każdy obszar zajmowany przez grunty orne, trwałe użytki zielone i uprawy trwałe;

grunty orne – oznaczają grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne dla produkcji roślinnej, ale ugorowane, bez względu na to, czy grunty te znajdują się pod uprawą szklarniową lub pod stałym bądź ruchomym przykryciem;

trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe – oznaczają grunty wykorzystywane do uprawy traw lub innych pastewnych roślin zielnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych), które nie były objęte płodozmianną danego gospodarstwa rolnego przez okres pięciu lat lub dłużej; mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, a grunty te mogą nadal nadawać się do wypasu, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych pastewnych roślin zielnych. Przewaga traw i innych roślin zielnych oznacza, że rośliny te pokrywają ponad 50% kwalifikującego się obszaru działki rolnej;

trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym – oznaczają trwałe użytki zielone, które są wrażliwe pod względem środowiskowym, wyznaczone na obszarach objętych dyrektywami 92/43/EWG lub 2009/147/WE, w tym na glebach torfowych i terenach podmokłych znajdujących się na tych obszarach, i które wymagają ścisłej ochrony, aby spełnić cele tych dyrektyw;

trawy lub inne rośliny zielne (z przeznaczeniem na paszę) – oznaczają wszystkie rośliny zielne, rosnące tradycyjnie na naturalnych pastwiskach lub zazwyczaj zawarte w mieszankach nasion przeznaczonych do zasiewania pastwisk lub łąk w państwie członkowskim, niezależnie od tego czy są wykorzystywane do wypasania zwierząt;

grunty ugorowane – w ramach obowiązkowej praktyki utrzymywania obszarów proekologicznych, to grunty, na których w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca w danym roku nie jest prowadzona produkcja rolna (po upływie tego terminu rolnik będzie mógł przywrócić grunty do produkcji);

uprawy trwałe – oznaczają uprawy niepodlegające płodozmiannie, inne niż trwałe użytki zielone. Uprawy te zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i zalicza się do nich rośliny zdrewniałe dające powtarzające się zbiory w postaci owoców oraz uprawy wieloletnie roślin niezdrewniałych, zajmujących grunt przez okres pięciu lat lub dłużej i dających powtarzające się zbiory w postaci samej rośliny. Do upraw trwałych zalicza się zagajniki o krótkiej rotacji i szkółki:

- **szkółki** – oznaczają obszary, na których uprawiane są na otwartym powietrzu młode zdrewniałe (drzewiaste) rośliny w celu późniejszego przesadzenia, tj.:
  - szkółki winorośli oraz podkładek,
  - szkółki drzew i krzewów owocowych,
  - szkółki roślin ozdobnych,
  - komercyjne szkółki drzew leśnych, z wyłączeniem rosnących w lesie szkółek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego,
  - szkółki drzew i krzewów do sadzenia w ogrodach, parkach, na poboczach dróg i na wałach (na przykład sadzonki żywopłotu, róże i inne krzewy ozdobne, ozdobne drzewa i krzewy iglaste), w tym, we wszystkich przypadkach, ich kłaczka, rozłogi i młode sadzonki;

- **zagajnik o krótkiej rotacji** – oznaczają obszar obsadzony gatunkami:
  - o z rodzaju wierzba (*Salix* sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat,
  - o z rodzaju brzoza (*Betula* sp.) - maksymalny cykl zbioru 10 lat,
  - o z rodzaju topola (*Populus* sp.) – maksymalny cykl zbioru 8 lat, w przypadku utrzymania obszarów proekologicznych (EFA) należy uwzględnić tylko gatunki z rodzaju topola czarna (*Populus nigra*) i jej krzyżówki;

grupa upraw – oznacza:

- obszary zgłoszone w celu uzyskania jednolitej płatności obszarowej,
- każdą grupę obszarów zgłoszonych do celów wszystkich innych systemów pomocy obszarowej lub środków wsparcia obszarowego, dla których stosuje się inne stawki pomocy lub wsparcia,
- obszary zgłoszone jako obszary o „innym wykorzystaniu”;

hektar kwalifikujący się do jednolitej płatności obszarowej – oznacza:

- wszelkie użytki rolne (grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe):
  - o wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku, gdy obszar wykorzystuje się także do prowadzenia działalności pozarolniczej – wykorzystywane głównie do prowadzenia działalności rolniczej z wyłączeniem obszarów na lotniskach, polach golfowych, boiskach sportowych, lub
  - o utrzymywane w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy poprzez obowiązkowe wykonanie co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego polegającego na usunięciu lub zniszczeniu niepożądanego rośliności w terminie do dnia 31 lipca roku składania wniosku,
- każdy obszar, który zapewnił rolnikowi prawo do jednolitej płatności obszarowej w 2008 r. i który:
  - o nie spełnia powyższych warunków ze względu na objęcie obszaru ochroną na mocy dyrektywy ws. ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, dyrektywy wodnej, dyrektywy ws. ochrony dzikiego ptactwa, (np. powierzchnie deklarowane na obszarach NATURA 2000),
  - o jest zalesiony w ramach PROW 2007-2013 (schemat I – Zalesianie gruntów rolnych) lub PROW 2014-2020;

maksymalny kwalifikowalny obszar (MKO - JPO) – wyznaczony dla każdej działki ewidencyjnej obszar gruntów rolnych kwalifikujących się do przyznania płatności, swoim zakresem obejmujący: grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe, elementy krajobrazu podlegające zachowaniu oraz strefy buforowe, a także obszary na których realizowane są wymogi związane z wdrożeniem dyrektywy „wodnej”, „ptasiej” i „siedliskowej” oraz obszar gruntów rolnych, zalesionych w ramach PROW 2007-2013 (schemat I – Zalesianie gruntów rolnych) oraz PROW 2014-2020;

obszar kwalifikujący się do płatności ONW – użytki rolne, położone na obszarach górskich lub na innych obszarach charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (obszary ONW), na których jest prowadzona działalność rolnicza;

elementy krajobrazu – w obrębie działki rolnej kwalifikujące się do płatności:

- rowy do 2 m szerokości;
- drzewa będące pomnikami przyrody (objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody);
- oczka wodne o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m² (w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych);
- powierzchnie zajęte pod nieutwardzone drogi dojazdowe, pasy zadrzewień, żywopłoty, ściany tarasów, których szerokość nie przekracza 2 m;
- grunty orne oraz trwałe użytki zielone, na których znajdują się pojedyncze drzewa, o ile ich zagęszczenie na hektar nie przekracza 100 drzew a działalność rolnicza na tych gruntach prowadzona jest w podobny sposób, jak na działkach rolnych bez drzew;

obszar przyrodniczy – oznacza obszar gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których występują typy siedlisk przyrodniczych lub siedliska lęgowe ptaków określone w przepisach w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;

plan zalesienia – jest to dokument sporządzany przez nadleśniczego, który zawiera wytyczne dotyczące założenia i pielęgnacji założonej uprawy leśnej lub pielęgnacji gruntu z sukcesją naturalną.

Plan zalesienia powinien:

- zawierać zalecenia i wymogi dotyczące wykonania zalesienia oraz:
  - dane dotyczące podmiotu realizującego ten plan:
    - imię i nazwisko albo nazwę,
    - określenie miejsca zamieszkania i adresu albo siedziby i adresu,
    - numer identyfikacyjny,
  - podpis nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, który sporządził ten plan,
  - dokumenty dołączone przez rolnika albo jednostkę do wniosku o sporządzenie tego planu;
- obejmować grunty graniczące ze sobą, tworzące jeden kompleks gruntów przeznaczonych do wykonania zalesienia lub gruntów z sukcesją naturalną;
- być sporządzony przy uwzględnieniu:
  - stanu faktycznego gruntu przeznaczonego do wykonania zalesienia lub gruntu z sukcesją naturalną, których granice są oznakowane w terenie;
  - wymagań określonych w art. 6 lit. d pkt ii rozporządzenia (UE) nr 807/2014 tj. uwzględniać zastosowanie mieszanki gatunków drzew, która obejmuje:
    - przynajmniej 10% drzew liściastych na obszar lub
    - minimalnie trzy gatunki lub odmiany drzew, z których najrzadsze pokrywają przynajmniej 10% obszaru.